

Regelbunden tillsyn i Ransbergs skola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-5

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Tibro kommun och besökt Ransbergs skola den 20 januari 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 28 augusti 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Ransbergs skola dels den information som samlats in under besöket. I Ransbergs skola intervjuades rektorn, personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Ransbergs skola

Ransbergs skola	Antal elever
Förskoleklass	16
Grundskola	84

Källa: Tibro kommun

Ransbergs skola ligger cirka 6 kilometer från Tibro och omfattar förskoleklass och årskurserna 1–5. Ransbergs skola hör till samma skolområde som Smulebergsskolan. Dessa två skolor ingick i ett gemensamt rektorsområde fram till och med höstterminens start 2008 men utgör sedan dess var sitt rektorsområde. Ransbergs skola har ett vidsträckt upptagningsområde varför de flesta elever skjutsas till skolan. Vid skolan finns ett fåtal elever med annat modersmål än svenska. Slöjdämnet är förlagt till Smulebergsskolan som ligger inne i Tibro tätort.

I skolans lokaler bedrivs också skolbarnsomsorg. Denna verksamhet bedöms i en separat verksamhetsrapport och berörs inte av denna skolrapport.

Efter årskurs 5 fortsätter eleverna sin skolgång i Nyboskolan som är kommunens enda skola för årskurserna 6–9.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Måluppfyllelse i årskurs 5

	Ransbergs skola					Riket
	2003	2004	2005	2006	2007	2007
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	.	.	.	.	.	.

Källa: Ransbergs skola

. = Uppgift saknas

Kommentar och bedömning:

Eleverna testas kontinuerligt i ämnena svenska och matematik samt med hjälp av nationella ämnesprov även i ämnet engelska i årskurs 5. En samlad bild av elevernas resultat i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i samtliga ämnen saknas dock. Eftersom skolan inte gör någon uppföljning av i vilken mån eleverna når mål att uppnå i årskurs 5 i samtliga ämnen kan Skolinspektionen inte bedöma måluppfyllelsen avseende kunskapsresultaten.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Lärarna ska, enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. För varje ämne finns en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot, och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska och svenska som andra språk anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret. Vid Ransbergs skola dokumenteras elevernas kunskapsresultat i ämnena svenska, matematik och engelska i årskurserna 1–5. I dessa ämnen genomförs dessutom nationella ämnesprov i årskurs 5. Lärarna vid Ransbergs skola uppger att resultaten vid nationella prov analyseras och används som ett redskap i en helhetsbedömning av elevernas kunskapsresultat i ämnena engelska, matematik och svenska. Vid samtal med lärare, skolledare och elever på Ransbergs skola framkommer att lärarna enbart gör uppföljningar och/eller utvärderingar av elevernas kunskapsutveckling i ämnena engelska, matematik och svenska. Ett utvecklingsarbete pågår för att ta fram bedömningsinstrument även för de samhälls- och naturorienterande ämnena. Mot bakgrund av att Ransbergs skola inte följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen saknas viktiga underlag för att på individnivå eller på skolnivå styra resurser till de områden där de behövs bäst eller för att genomföra förbättringar av undervisningen. Den uppföljning och utvärdering som lärarna ska göra av varje elevs kunskapsutveckling är en förutsättning för att såväl enskilda elevers, klassers samt skolans samlade resultat ska kunna utvärderas och följas upp och riktade insatser vidtagas vid behov. Se vidare avsnitt 3.4 i denna rapport under Kvalitetsarbete. Skolinspektionen bedömer att lärarna måste följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare minst en gång varje termin samtala om hur elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Mot bakgrund av Skolinspektionens bedömning i avsnittet 1.2.1, att lärarna inte följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen, ställer sig Skolinspektionen tveksamma till om lärarna har tillräckligt underlag för

att kunna genomföra utvecklingssamtal utifrån den enskilde elevens kunskapsutveckling.

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska lärarna vid utvecklingssamtal i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Planen ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne som eleven får undervisning i.

Inspektionen visar att alla elever vid Ransbergs skola har individuella utvecklingsplaner (IUP). Eleverna har god kännedom om dessa. I några av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är kopplingen till nationella mål otydlig. Till exempel anges som mål att eleven ska hålla ordning på sina saker. Vidare innehåller de individuella utvecklingsplanerna ingen bedömning av elevernas kunskapsutveckling i varje ämne utan omfattar endast ämnena engelska, matematik och svenska.

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna måste utvecklas för att beskriva elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen samt för att på ett tydligare sätt omfatta kursplanernas kunskapsmål. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

6 (13)

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Vidare ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Rektorn och lärarna uppger att elever inte alltid får det särskilda stöd de har rätt till. Vidare uppger de att skolan inte ger stöd i ämnen utöver matematik och svenska. Det framkommer också i intervjuerna att ingen studiehandledning ges för eleverna. Skolinspektionen vill inledningsvis påpeka att rätten till särskilt stöd inte är begränsad till vissa ämnen. Skolinspektionen bedömer att Ransbergs skola måste utreda om eleverna får det särskilda stöd de har rätt till och om så inte är fallet se till att de får det.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Efter den 1 januari finns bestämmelserna i två lagar dels i 14 a kap. skollagen angående kränkande behandling, dels i den nya diskrimineringslagen (2008:567) angående diskriminering. Diskrimineringsombudsmannen (DO) ansvarar för tillsyn av diskrimineringslagen.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en årlig plan mot kränkande behandling. Denna plan ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska också innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder man avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Det finns inget som hindrar att verksamheten respektive skolan för samman den årliga planen mot kränkande behandling med den likabehandlingsplan, som ska upprättas enligt diskrimineringslagen, till ett dokument.

Barn och elever vid den verksamhet för vilken planen gäller ska enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling medverka vid upprättandet, uppföljningen och översynen av den årliga planen mot kränkande behandling enligt skollagen.

Likabehandlingsplaner har utarbetats för skolor i Tibro kommun, dessa planer kan inte anses motsvara de krav som ställs i skollagen angående plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen vill särskilt framhålla att varje verksamhet ska ha en egen plan mot kränkande behandling samt att dessa planer ska innehålla en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. I Tibro kommuns likabehandlingsplan finns ej heller någon redogörelse för hur eleverna har medverkat i utformningen av och arbetet med likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att Ransbergs skola måste upprätta årliga planer mot kränkande behandling som uppfyller alla de krav som ställs på sådana planer enligt författningarna.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska styrelsen erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

Intervjuer med elever, personal och rektorer visar att Ransbergs skola inte anordnar elevens val.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste anordna elevens val.
--

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk om det behövs anordnas för elever som är berättigade till det enligt förordningen. Undervisningen i svenska som andraspråk ska anordnas istället för undervisning i svenska.

Av intervjuerna med lärare och rektorn framkommer att svenska som andraspråk ges som stöd inom ramen för svenskämnet och att det saknas kompetens bland lärarna att undervisa i ämnet. Kursplanen för svenska som andraspråk är inte styrande för undervisningen vid skolan.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen inte uppfyller grundskoleförordningens krav att svenska som andraspråk ska anordnas för berörda elever.

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen (Lpo 94, avsnitt 1) måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och värderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som det omgivande samhället. Enligt grundskoleförordningen ska det för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen finnas en arbetsplan. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras

vårdnadshavare.

Vid Ransbergs skola finns ett dokument som motsvarar en lokal arbetsplan men som inte benämns som en sådan. Skolinspektionen vill påpeka att skolan ska ha en lokal arbetsplan och att det är av vikt att dokumentet namnges i enlighet med författningarna.

Ransbergs skola saknar ett systematiskt kartläggningsarbete avseende skolans förutsättningar. Därmed saknar skolan en tydlig koppling mellan förutsättningarna och det arbete som ska genomföras i verksamheten. Som nämndes i avsnittet 1.2.1 genomför inte skolans lärare, på ett systematiskt sätt, någon uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling på individnivå i årskurserna 1–5. Skolan saknar därmed underlag för att utvärdera kunskapsresultaten på skolnivå i årskurs 5 i relation till mål att uppnå. Därigenom saknar skolan underlag för att skapa en förståelse för varför resultaten ser ut som de gör på skolnivå samt att vid behov kunna vidta riktade åtgärder.

En förutsättning för att rektorn ska kunna fullfölja sitt ansvar med att följa upp och utvärdera skolans samlade resultat i årskurs 5 är att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen på individnivå och klassnivå. Det är alltså av vikt att rektorn efterfrågar uppföljningar och utvärderingar av kunskapsresultaten på individ och klassnivå. Därigenom kan skolan utveckla och utvärdera sina resultat så att riktade insatser kan vidtagas om behov av detta finns. Vid Ransbergs skola sker inte detta i tillräcklig utsträckning.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete så att bland annat sambanden mellan förutsättningarna, det pedagogiska arbetet samt måluppfyllelsen analyseras.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Arbetet med kvalitetsredovisning ska främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Förordningen ställer krav på att elever, lärare och övrig personal ska medverka i utarbetandet och att elevernas föräldrar ska ges möjlighet att delta.

För skolområdet Ransberg/Smuleberg upprättas en gemensam kvalitetsredovisning för de två skolorna. De olika skolorna kan inte urskiljas i kvalitetsredovisningen vilket innebär att förordningens krav om att en kvalitetsredovisning ska upprättas för varje skola inte uppfylls. Vidare saknas i kvalitetsredovisningen för 2008 redovisning och uppföljning av kunskapsresultaten i samtliga ämnen i relation till kursplanernas mål att uppnå i årskurs 5.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste utveckla innehållet i kvalitetsredovisningen så att den tydligare redovisar kunskapsresultat i samtliga ämnen eleverna undervisas i. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2009-04-29 Göteborg

Anna Wide

Egon Andersson